

Co je to empirický výzkum

24.2.2016

Co je věda I.

- Věda – „užití systematických metod empirického zkoumání, teoretické analýzy dat a logického vyhodnocování argumentů za účelem vytvoření souhrnu znalostí v určité oblasti“
- Výsledky vědeckého procesu jsou neustále předmětem revize
- Konfrontace s přírodními vědami

Rozdíly mezi přírodními a sociálními vědami:

- 1) Závěry sociálních věd mají vždy **pravděpodobnostní charakter** (vs. **deterministický charakter** exaktních věd).
- 2) Nálezy sociálních věd mají velmi **omezenou platnost**. Platí pouze pro prostředí, ze kterého jsme sebrali data (vs. **univerzální platnost** v případě exaktních věd).
- 3) V sociálních vědách je oproti přírodním vědám mnohem obtížnější nabídnout spolehlivou **kauzální* analýzu jevů**.

*Kritéria důkazu kauzality:

- a) časová posloupnost = možnost určení, co bylo dřív a co později,
- b) změna musí proběhnout souběžně,
- c) možnost vyloučení nekontrolovatelného vnějšího vlivu.

II. zásady sociálních věd:

- Pokoušejí se vysvětlit, co se děje (nikoli co by se mělo stát), tzv. pozitivistická tradice.
- Hledají pravidelnosti v sociálním životě.
- Sociální vědci vysvětlují jednání souboru lidí (nikoli jednotlivců).
- Realita je převedena do roviny proměnných.
  - Redukce počtu pozorovaných proměnných
  - Redukce počtu analyzovaných vztahů mezi nimi
  - Redukce populace na vzorek
  - Redukce časového kontinua

Použité zdroje:

Babbie, E., © 2010,2007,

Disman, M.,2008.

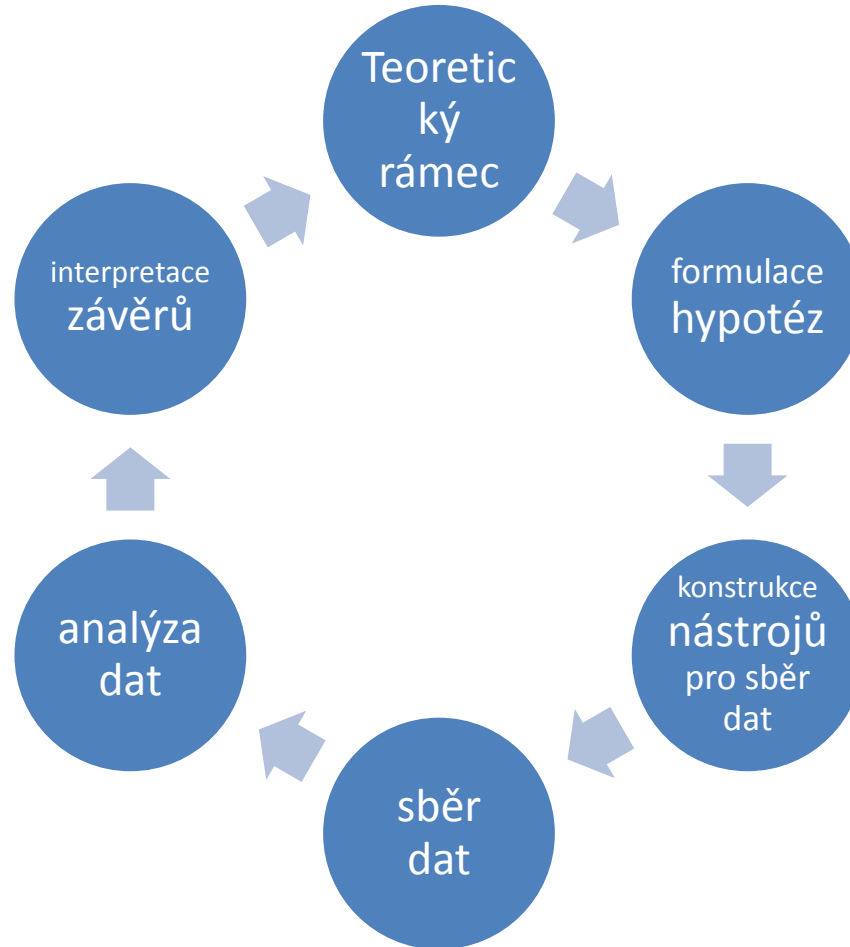
Hl. předpoklady pozitivismu

- Předmětem vědy mají být jen fakta zjistitelná přímou zkušeností.
- Věda má být budována podle vzoru přírodních věd (jejich vědeckých metod).
- K pokroku ve vědeckém poznání dochází prostřednictvím nepřetržitého kumulativního poznávání .

Co dělá vědu vědou?

- Specifický předmět studia.
- Obsahově jednoznačná terminologie (vědecký jazyk).
- Vlastní teorie, metody a techniky poznávání.
- Systematizace poznatků .

MODEL EMPIRICKÉ VĚDY

Cíle výzkumu

- 1. Explorace – průzkum**
počáteční, hrubé porozumění nějakému jevu
- 2. Deskripce – popis**
přesné měření a popis vlastností populace nebo jevu. Co, jak, kolik?
- 3. Explanace – vysvětlení**
odhalení a popis vztahů mezi různými aspekty sledovaného jevu > Proč?

Volba a formulace výzkumného problému

Na začátku výzkumu se musíme rozhodnout:

- Co chceme zjistit – jaký bude účel a co bude cíl výzkumu?
- Musíme se rozhodnout, jaký typ informací/dat nás bude zajímat (kvalitativní x kvantifikovatelné) ?
- Jak budeme data získávat?
- Jak budeme data analyzovat?

Testování vs. porozumění

Kvantitativní	Kvalitativní
cílem je testování hypotéz	cílem je formulace, vytvoření teorie (hypotéz)
deduktivní logika	induktivní logika
omezený rozsah informace o mnoha jednotkách/jedincích	mnoho informace o malém počtu jednotek/jedinců
redukce reality na proměnné a sledované vztahy mezi nimi	redukce počtu sledovaných jedinců/jednotek

Rozlišujeme:

- *Téma* resp. předmět výzkumu
- *Výzkumný problém*, zúžení předmětu na některé jeho významné aspekty, tedy co chceme zjistit?
- *Výzkumná otázka (cíl)* - konkrétní otázka na kt. hledáme prostřednictvím výzkumu odpověď.
- *Hypotézy*

Zadání

Představte si, že před zavedením školného si vás MŠMT pověřilo, abyste výzkumem zjistili postoje těch osob, kterých se to nejvíc dotkne, tedy studentů, resp. jejich rodin. Ministerstvo bude nejvíce zajímat, jak se postoje studentů ke školnému budou lišit:

- Podle socio-ekonomického postavení rodiny dotazovaných
- Podle představ respondentů o sociální spravedlnosti
- Podle dalších relevantních kritérií, které mohou mít vliv na postoje ke školnému (ministerstvo zde spoléhá na vaši odbornou erudici).

Úkol na další hodinu (na 9.3.)

Přečtěte si první kapitolu z:

Babbie, E.: *The Practise of Social Research*. Cengage Learning, Wadsworth 2010, 2007. Vybraný rozsah: str. 3-30.

Kniha je dostupná v knihovně ESF.

Doporučená literatura

- Disman, M.: *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Karolinum, Praha 2009 (či starší vydání).
- Punch, K.F.: *Základy kvantitativního šetření*. Portál, Praha 2008.
- Surynek, A., Komárková, R., Kašparová, E.: *Základy sociologického výzkumu*. Management Press, Praha 2001.
- Šanderová, J.: *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách: několik zásad pro začátečníky*. Slon, Praha 2005.